

1. Αυτοβιογραφία Κωνσταντίνου Παναγόπουλου 1874-1962

Το 1888 ήμουν 14 ετών που άφησα τα γράμματα και με κατέταξε ο πατέρας μου εις την μουσικήν φρουράς Ανακτόρων. Με όλην την μικρή μου ηλικία, υπήρξα solist εις το όργανόν μου, αλλά δίχως βαθμό, γιατί ήμουν ανήλιξ. Τότε είχε έλθη ο Παύλος, ο Μέγας Δούξ της Ρωσίας για γαμπρός της Πριγκηπίσσης μας Αλεξάνδρας. Εις ένα επίσημον δείπνον εις τα Ανάκτορα, ο Βασιλεύς Γεώργιος Α' με τον Δούκα, μετά το Δείπνο, έκαμαν την εμφάνισήν των εις την Μουσικήν η οποία επαιάνιζε κατά την διάρκεια του Δείπνου και ο Δουξ έδωκεν από μίαν λίρα εις κάθε μουσικόν. Ήλθε και σε μένα η σειρά και ο Δουξ μου έδωκεν 2 λίρες. Όταν με είδε ο Βασιλεύς ερώτησε τον αρχιμουσικό Scheiler: —Είναι μουσικός αυτός ο μικρός; —Είναι ο καλύτερός μου μουσικός, μεγαλειότατε. —Μπα, από την κοιλία της μάνας του βγήκε μουσικός; Να πάει έξω, να γίνει ένας Beethoven.

Ευχαρίστησε τον Βασιλέα ο Αρχιμουσικός των Ανακτόρων, και το ευχάριστο νέο το έκαμε γνωστόν και στον Πατέρα μου. Αλλά η μητέρα μου με κανένα τρόπο δεν θέλησε να πάω έξω μόνος, εις αυτήν την ηλικία.

Εις ένα επίσημο γεύμα, μετά την λήξιν του προγράμματος της μουσικής, φεύγοντας ο Βασιλεύς, με πήρε το μάτι του και ερώτησε τον Αρχιμουσικό γιατί δεν έφυγα ακόμη. Ο Scheiler του είπεν ότι δεν θέλει η μητέρα του να πάει έξω. Φοβάται, γιατί είναι μικρός ακόμη. Ο Βασιλεύς εμειδίασε και φεύγοντας είπε «ανοησίες».

Εις το 1902, ήμουν πλέον 18 ετών και ο Ταγματάρχης Στρατιωτικών Μουσικών Welker, Επιθεωρητής και ο Scheiler με πρότειναν για τον βαθμόν του ΙΙ Τάξεως Μουσικού (λοχία) προς ικανοποίηση για τα 4 χρόνια που υπηρέτησα ως δόκιμος. Την εποχή αυτή είχα μίαν μαθήτριά εκπάγλου καλλονής. Ελέγετο Φωτεινή και ήτο 17 ετών. Είχαμε αγαπηθεί υπερβολικά και με την ευχή των γονέων μας εκάμαμε τον γάμο μας. Με την Φωτεινή εκάμαμε 4 παιδιά. Τον Τάκη, την Πόπη, την Νίτσα και τον Λάκη.

2

Αλλά στο τέταρτο παιδί έχασα την γυναίκα μου στην εγκυμοσύνη και έμεινα με 4 παιδιά ορφανά από μητέρα και όλα μικρά. Η ζωή μου ήτο απελπιστική. Ήλθα σε θέση να αυτοκτονήσω.

Εις διάστημα τεσσάρων μηνών ήλθα εις την ανάγκη να έλθω σε 2^{ον} γάμο χάριν των παιδιών μου. Η σύζυγός μου ελέγετο Σόνια (Ρωσικής καταγωγής). Η Μητέρα της δεν ήθελε ούτε να ακούει γι' αυτόν τον γάμον. Ήτο και αυτή Ρωσίδα και πολύ αυστηρή. (Τί ζωή θα κάμει το παιδί μου, να πάρει άντρα με 4 παιδιά;) Απάντησε εις τον πατέρα μου, όταν είπε ότι η κόρη της το θέλει το παιδί μου:

(Όχι. Καλύτερα να την δω νεκρή). Τέλος, το έσκασε η κόρη της (και ζητήσας και μη δώσας, αρπάξεως συγχωρήσεως). Η σύζυγος μου Σόνια έκαμε ένα παιδί, την Λέλα.

Το 1910, με πρότειναν για τον βαθμό του ανθυπασπιστού του υπαρχιμουσικού. Υποβλήθην σε αυστηρές εξετάσεις αλλά επέτυχα.

Το 1911 προήχθην εις τον βαθμόν του Ανθυπολοχαγού. Αλλά τότε με τοποθέτησαν εις την Λάρισα, μόνον με τον μισθό μου, με οικογένεια από 6 άτομα. Το 1912 εξερράγει ο Βαλκανικός Πόλεμος και μετετέθην στην Θεσσαλονίκη, την οποίαν είχαμε καταλάβει. Εκεί τα οικονομικά μου βελτιώθηκαν και περνούσαμε καλά. Αλλά δυστυχώς εκεί έχασα το πρώτο μου παιδί τον Τάκη, 14 ετών μαθητή εκ των αρίστων του Γυμνασίου. Το 1916 εξερράγει ο ευρωπαϊκός πόλεμος. Τότε με μετέθεσαν εις την Σάμο, άφησα την οικογένεια στους γονείς μου και έφυγα για την Σάμο. Δεν παρήλθαν 2 μήνες και μια μέρα έλαβα ένα τηλεγράφημα από τον Πατέρα μου ότι η Σόνια, η γυναίκα μου, απέθανε από πλευρίτη και πάλιν τα παιδιά μας έμειναν δίχως μητέρα.

Το 1920 με μετέθεσαν εις την Αδριανούπολην, η οποία είχε καταληφθεί κατόπιν σκληρής

μάχης από το Σώμα Στρατού Αμύνης με Διοικητήν τον Ε. Ζυμβρακάκη, Αντιστράτηγον. Μαζί με το Σώμα και την μουσική μου ηκολούθη και ο Βασιλεύς Αλέξανδρος. Οι κάτοικοι της Αδριανουπόλεως μας εδέχθησαν με φρενιτώδη ενθουσιασμό. Ο Βασιλεύς, ο Στρατηγός Ζυμβρακάκης και άλλοι Αξιωματικοί επήγαμε κατ'ευθείαν στην εκκλησία για δοξολογία για την χαρμόσυνον νίκη. Το εσπέρας, εδόθη

3

δείπνον υπό του Δημάρχου Αδριανουπόλεως, στο οποίο παρέστησαν ο Βασιλεύς, ο Στρατηγός με το επιτελείον και οι ακόλουθοι του Βασιλέως. Κατά την διάρκεια του γεύματος, η Μουσική μου παιάνιζε διάφορα τεμάχια. Μετά το δείπνον με πλησίασαν ο Βασιλεύς, ο Στρατηγός Ζυμβρακάκης και με συνεχάρησαν δια την επιτυχίαν του μουσικού προγράμματος. Ο δε Βασιλεύς Αλέξανδρος μου είπε χαριτολογών «Κύριε Αρχιμουσικέ, άκουσα πολλές Στρατιωτικές Μουσικές αλλά όχι σαν την δική σας, της οποίας η εκτέλεση του προγράμματος με έχει ενθουσιάσει» και μου έδωσε το παράσημον του Βασιλέως Γεωργίου Α'.

Ο Βασιλεύς, αφού τον ευχαρίστησα έφυγε με την συνοδεία του. Άνοιξα το κουτί ενώπιον των μουσικών που περίμεναν να δούν το παράσημον μα αυτήν την στιγμή έρχεται ο υπαρχιμουσικός μου και μου δίδει ένα τηλεγράφημα, το διαβάζω και παρολίγο να μου πέσει το παράσημο. Μου φάνηκαν όλα γύρω μου σκοτεινά. Μου έγγραφε ο Πατέρας μου, ότι το αγαπημένο μου κορίτσι, η Νίτσα, απέθανε εις το Σανατόριον ΣΩΤΗΡΙΑ από φυματίωση. Τέταρτον πικρό ποτήρι με πότισε ο Θεός. Και ενώ στα μάτια μου τρέχανε δάκρυα και μου εφάνιντο όλα σκοτεινά, οι μουσικοί γύρω μου περιεργάζοντο το παράσημον του Βασιλέως Γεωργίου Α'.

Το 1927 κατεβήκαμεν με το Σώμα Αμύνης στην Θεσσαλονίκη. Σε μια Συναυλία που έδωκα εις την Λέσχην Στρατιωτικών ενώπιον του Στρατηγού, του Υπουργού και πολλών ανωτάτων αξιωματικών, ο Διοικητής του Σώματος, αφού με συνεχάρη δια την πλήρη επιτυχία της εκτελέσεως, όπως πληροφορήθηκα από τον Επιτελάρχη, έκαμε αίτηση όπως μου σταλεί το Μετάλλιον Στρατιωτικής Αξίας δια την αρτίαν οργάνωση της Μουσικής μου και δια την σταθερήν επιτυχία της εις τας εκάστοτε συναυλίας.

Μετά τον Βουλγαρικό Πόλεμο, εστάθμευσε εις την αποβάθραν του Λευκού Πύργου μία θαλαμηγός της οποίας επέβαινε ο Βασιλεύς Κωνσταντίνος με το επιτελείον του, Δούσμανη, Μεταξά, Εξαδάκτυλο κλπ. Τότε Στρατηγός του Σώματος Στρατού ήτο ο Αντιστράτηγος Μοσχόπουλος ο οποίος με κάλεσε και μου είπε να έχω την μουσική μου στις 12 το μεσημέρι στον Λευκό Πύργο. Μέσα στην θαλαμηγό

4

θα εκτελούσαν διάφορα τεμάχια κατά την διάρκεια του γεύματος. Μετά την λήξη του γεύματος, ανέβηκαν και άλλοι και στάθηκαν πλησίον των μουσικών. Άκουσα τον Σωματάρχη Στρατηγό του Γ' Σώματος Στρατού να λέει εις τον Κωνσταντίνο ότι ο Αρχιμουσικός του ήτο ο μόνος ενδεδειγμένος σε ικανότητα από άποψη μουσικής ικανότητας αφού και τους Σαλπικτές κοντεύει να τους κάνει μουσικούς ! Τότε ο Βασιλεύς με επλησίασε και αφού με συνεχάρη επήρε ένα κουτάκι από τον Μεταξά και μου το πρόσφερε λέγοντας «Αυτό σου ανήκει κύριε αρχιμουσικέ (Ήτο το παράσημον του Σταυρού του Σωτήρος) συνεχίστε την μουσική».

Το 1922 επροήχθην εις τον βαθμόν του Ταγματάρχου Επιθεωρητού Στρατιωτικών Μουσικών Μακεδονίας-Θράκης με έδρα την Θεσσαλονίκη. Τότε έγγραψα εις τον Πατέρα μου να μου στείλει από τας Αθήνας τα δύο παιδιά όπου απέμειναν, τον Λάκη και την Λέλα. Ο Λάκης επανδρέφθη και έφυγε από κοντά μου. κι έτσι έμεινα με τις κόρες μου, Πόπη και Λέλα. Δυστυχώς όμως επέπρωτο να δοκιμάσω και άλλο πικρό ποτήρι, με τον θάνατο της πρώτης μου κόρης Πόπης 17 ετών, από φυματίωση. Έμεινα μόνο με την Λέλα. Το τελευταίο μου κορίτσι, 14 ετών. Εμείναμε οι δύο μας με υπηρέτριες, πότε με την μία και πότε με την άλλη, αλλά καμμία προκοπή δεν είδαμε

γιατί η κόρη μου είχε το Σχολείο και το Ωδείο, εγώ είχα τις υπηρεσίες μου και οι υπηρέτριες εύρισκαν την ευκαιρία να μας κλέβουν και να φεύγουν. Τότε με παρότρυναν μερικοί φίλοι να κάμω και τρίτο γάμο για να νοικοκυρευτεί το σπίτι, να ησυχάσουμε. Τέλος, το αποφάσισα ύστερα από 17 χρόνια που έμεινα ανύπανδρος και έκαμα τον Γάμο μου με μια δεσποινίδα που μου προξένησαν (Την Ελπινίκη Τάκου) και επιτέλους εβελτιώθη η κατάσταση από άποψη νοικοκυροσύνης. Η σύζυγος, μας έκανε και ένα γιο, τον Λευτέρη, ο οποίος σήμερα είναι 20 ετών και σπουδάζει στο Πανεπιστήμιο, Αγγλική Γλώσσα και Φιλολογία. Η δε κόρη μου Λέλα υπανδρεύθει και είναι ευτυχισμένη με τον άνδρα της.

5

Είναι γνωστόν εις τον μουσικό κύκλο, ότι δεν εφοίτησα εις κανένα Ωδείο για να λάβω μαθήματα. Εντούτοις, από μικράν ηλικία είχα στην κατοχή μου δύο μεθόδους αρμονίας, του Λαυράγκα και του Μάντζαρου, από τις οποίες πολλά ωφελήθην. Άρχισα την μελέτη μόνος μου, δίχως κανένα βοηθό.

Την μουσική όμως την είχα μέσα μου και γι' αυτό άρχισα να συνθέτω διάφορα έργα και να μετατρέπω έργα γραμμένα για Ορχήστρα σε έργα για Ορχήστρα Πνευστών. Και δια να μην χρονοτριβώ: Οι συνθέσεις μου είναι 180. Αναφέρω μερικές στο παρόν κείμενον:

Εμβατήρια 70, τα πλείστα μελοποιημένα —για μπάντες. 8 πένθιμα —για μπάντες. 4 Marcia Triomfale, 3 Gavottes για μπάντα και ορχήστρα, 3 Romances για Piano and Violin Duetto, 2 violin and Piano, 12 Overtures, 3 Variations for piano, (2 Sonates for Piano), 2 Tarantelles for Piano, 2 Polonaisen (Piano), Όνειρο γεροβοσκού, Abanerra, Εξοχική Πανήγυρις, Άσματα μελοποιημένα, Valsez και άλλα.

Πλείστα των άνω τεμαχίων σώζονται σε ορχήστρες και μπάντες ανά την Ελλάδα.

(υπογραφή ΚΠ)

2. Φωτογραφίες

